

Malé knihovny v proudu času – dokončení - Rychnovsko a Kostecko

Naďa Kaločová, Iva Havlová, Miroslava Cvejnová a Lenka Bendzová

Rychnovský region je, co se týče regionálních funkcí, rozdělen do dvou hlavních oblastí. Jsou zde dvě pověřené knihovny zajišťující tyto funkce – Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou a Městská knihovna Kostelec nad Orlicí.

Rychnov nad Kněžnou

Pověřená knihovna Rychnov nad Kněžnou obsluhuje obvod s 24 obecními knihovnami (Bartošovice v Orlických horách, Bělá, Brocná, Černíkovice, České Meziříčí, Domašín, Hláska, Javornice, Kounov, Kvasiny, Liberk, Lično, Lipovka, Lukavice, Olešnice v Orlických horách, Orlické Záhoří, Pěčín, Potštejn, Říčky v Orlických horách, Skuhrov nad Bělou, Slatina nad Zdobnicí, Solnice, Třebešov). Koncem roku 2010 byla znovu otevřena knihovna v Rovni. Obvod Městské knihovny v Dobrušce spravuje celkem 18 obecních knihoven (Bačetín, Bílý Újezd, Bohdašín, Bystré, Byzhradec, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobřany, Hlinné, Hroška, Chlístov, Janov, Kamenice, Ohnišov, Podbřeží, Rovné, Sedloňov a Val). Městská knihovna v Opočně má ve svém obvodu 7 obecních knihoven (Králova Lhota, Mokré, Očelice, Přepychy, Semechnice, Skršice a Záhornice). Městská knihovna ve Vamberku má 5 obecních knihoven (Lhoty u Potštejna, Lupenice, Polom, Merklovice, Peklo nad Zdobnicí).

Městská knihovna Rychnov nad Kněžnou disponuje dvěma celými pracovními úvazky, rozdělenými mezi tři zaměstnankyně a financovanými z regionálních funkcí. Veškeré činnosti spojené s revizí a aktualizací knihovnických fondů obecních knihoven v oblasti Rychnova nad Kněžnou a Dobrušky zajišťuje paní Jitka Šenková. Přijetí této pracovnice na půl úvazku velmi pomohlo po několikaleté nefunkčnosti střediskového systému v okrese zrevidovat a zaktualizovat fondy obecních knihoven. Další pracovní místo představuje jedním celým úvazkem p. Romana Wajglová, která má na starost správu výměnných souborů a centrální katalogizaci titulů nově nakoupených profesionálními knihovnami (Dobruška, Opočno a Vamberk). Po dohodě mezi pověřenou knihovnou v Rychnově n. Kn. a Městskou knihovnou v Dobrušce byla přijata pracovní síla na poloviční úvazek. Paní Miroslava Cvejnová má své pracovní místo v Městské knihovně v Dobrušce. Dohoda mezi oběma knihovnami je formou objednávky, jejímž podkladem je pracovní smlouva, platový výměr i náplň práce. Hlavní pracovní náplní této pracovnice je konzultace a poradenství pro neprofesionální knihovníky, nákup a zpracování knihovnických fondů z prostředků obcí, výběr a nákup knih z prostředků dotace RF, příprava a příjem knih před katalogizací i po ní v Rychnově n. Kn., technická údržba fondů, zajištění tvorby a cirkulace výměnných souborů. Ředitelka rychnovské knihovny Naďa Kaločová zajišťuje veškerou činnost týkající se všech knihoven spádové oblasti Rychnov nad Kn. a Dobruška a zodpovídá za ni.

Ve střediskových knihovnách Opočno a Vamberk funguje systém objednávek regionálních služeb. Městská knihovna Rychnov n. Kn. objednává u střediskových knihoven konkrétní vybrané regionální služby. Městský úřad jako provozovatel městské knihovny vystaví faktury na základě čtvrtletních podkladů o provedených službách, které zpracovala vedoucí městské knihovny.

Konzultační a poradenská činnost je prováděna při návštěvách neprofesionálních knihovníků buď přímo na pracovištích profesionálních knihoven, nebo naopak návštěvou pracovníka profes. knihovny v obecních knihovnách. Knihovníkům se tak dostanou aktuální informace z oblasti knihovnických i informačních služeb a zároveň praktická pomoc při řešení nejrůznějších odborných problémů v souvislosti s chodem jejich knihovny.

Zajištění kvalitních aktuálních a odborně zpracovaných knihovnických fondů, které jsou pak dále efektivně využity v obsluhovaných knihovnických oblastech, je jednou z hlavních regionálních činností. Tituly nově zakoupené z prostředků dotace RF profesionálními knihovnami v Dobrušce, Opočně, Rokytnici v Orlických horách a Vamberku jsou odvezeny do pověřené knihovny v Rychnově n. Kn., která tituly centrálně zcatalogizuje. Tyto knihovny mají veškeré údaje o publikacích již zpracované a převedené do svých systémů. Mohou je pak následně využít k tvorbě a distribuci výměnných souborů pro obecní knihovny. Výpůjčky těchto souborů jsou realizovány prostřednictvím knihovnického systému Clavius - modulu Výměnné soubory, jehož používání velmi usnadňuje a urychluje práci při tvorbě knižních souborů.

Důležitou součástí regionálních funkcí je pomoc při aktualizaci a revizi knihovních fondů v obsluhovaných knihovnách, tzn. pomoc při fyzické revizi, obsahové prověrce knihovního fondu, dohledávkách, opravách, aktualizaci knihovního katalogu, dále zpracování protokolů o výsledku revize.

Nejdůležitějším cílem obou pověřených knihoven je tedy nadále zajišťovat dostupnost knihovnických a informačních služeb ve všech místech regionu a vyrovnávat výše zmíněné rozdíly. Dotace určené na regionální funkce představují jednoznačný přínos pro veřejné knihovny okresu. Jsou garancí průběžné aktualizace knihovních fondů obecních knihoven v podobě výměnných souborů knih.

Z celkového množství našich knihoven připomeňme knihovnu v Bačetíně, kde již od roku 1971 pracuje paní Hana Dyntarová. Po volbách roku 2010 se patronkou knihovny stala místostarostka obce. V blízké budoucnosti plánuje oživení činnosti knihovny pořádáním besed, rozšířením spolupráce s mateřskou školkou i ženským spolkem. Rovněž v Místní knihovně Podbřeží „se blýská na lepší časy“. Nová knihovnice Ester Horáková má v zásobě spoustu nápadů. Na podzim proběhlo čtení pro děti s rodiči, a to je pouze první z mnoha připravovaných akcí.

Další aktivní knihovnou je Sedloňov v čele s paní Hanou Drašnarovou, bývalou učitelkou a členkou ochotnického spolku. Knihovna sídlí v budově bývalé školy, kde se nachází muzeum Jarmily Haldové. Knihovna pořádá poslech hudby pro seniory a v roce 2010 poprvé vyhlásila soutěž o nejlepšího čtenáře.

K aktivním knihovnicím regionu patří i paní Bohuslava Zajícová z Dobrého. Pořádá čtení pro děti ve škole, zavedla novou službu - donášku knih domů. Paní Anna Macková, pilná knihovnice z Janova, zase přiváží pro své čtenáře soubory knih sama autobusem.

Za zmínku stojí i tři obecní knihovny, které již používají automatizovaný knihovní systém Clavius - knihovna v Javornici obsluhovaná knihovnicí p. Jarmilou Matykovou, knihovna ve Skuhrově nad Bělou, která je spojena s informačním centrem. Zde velmi dobře pracuje paní Jaroslava Kaplanová. Automatizace proběhla také v Knihovně u Mokřinky v obci Mokré, jež bezesporu patří k neaktivnějším knihovnám rychnovského regionu. V roce 2010 získala mokerská knihovna čestné uznání za mimořádné komunitní aktivity a informační služby u příležitosti slavnostního vyhodnocení celostátní soutěže Knihovna roku 2010. V tomto roce rovněž procházela knihovna rekonstrukcí. Slavnostního otevření nově upravených prostor se dočkala 14. prosince 2010. Současně proběhl i křest knihy vydané k výročí 620 let první zmínky o obci Mokré.

Další oceněnou knihovnou regionu je Městská knihovna ve Vamberku. Tato profesionální knihovna byla oceněna v celostátní soutěži Knihovna roku 2010 v kategorii Informační počín v poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb za uživatelsky velmi ceněnou širokou škálu kulturně-vzdělávacích aktivit pro všechny věkové kategorie.